

РЕШЕНИЕ

№ 8338

гр. София, 11.03.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 28 състав,
в публично заседание на 19.02.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Антони Йорданов

при участието на секретаря Наталия Дринова, като разгледа дело номер **9676** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалба на „А1 България“ ЕАД, ЕИК[ЕИК] чрез процесуален представител, срещу Заповед № 2593/04.09.2024г. на Председателя на Комисията за защита на потребителите /КЗП/, с която на основание чл. 68л, ал. 1, във вр. с чл. 68в, чл. 68г, ал. 1 и ал. 4, чл. 68з, предл. 4 вр. с чл. 68и, т. 4 от Закона за защита на потребителите /ЗЗП/ на А1 България“ ЕАД е забранено да прилага нелоялна агресивна търговска практика по смисъла на чл.63, пр. 4 /злоупотреба с влияние/, във вр. с чл.68и, т.4 от Закона за защита на потребителите /ЗЗП/, а именно - за предсрочното прекратяване на договора по вина или инициатива на потребителя, дружеството да изисква от потребителя заплащане на повече от една неустойка или да изисква заплащане на неустойка в по-висок размер от уговорения максимален праг на неустойката, който е - трикратния размер на месечните абонаментни такси за услугите на срочен абонамент по техния стандартен размер без отстъпка.

В жалбата се поддържа, че оспорената заповед е незаконосъобразна. Твърденията са, че заповедта е издадена при несъществуващо основания чл. 63, пр. 4 от ЗЗП (злоупотреба с влияние), противоречие между основанията за издаване на заповедта и нейния диспозитив. На следващо място счита, че оспорената заповед е немотивирана. Същата съдържа единствено констатации, но не и подробна обосновка, защо твърдяната практика би могла да предизвика съществено изменение на икономическото поведение на средните потребители. Излагат се подробни

съображения за характера на дължимото от клиент по повод предсрочно прекратяване на договор, в това число и във връзка с придобитото от клиент оборудване на преференциални цени. Моли за отмяна на Заповед № 2593/04.09.2024г. .

В съдебно заседание жалбоподателят се представлява от адв. М., която поддържа жалбата на заявените основания и претендира разноски по делото.

Ответникът председател на КЗП, чрез процесуален представител И. А. - директор на Главна дирекция, служител с юридическо образование, моли за отхвърляне на жалбата и прави възражение за прекомерност на претендираните разноски.

Административният съд С. – град, след като обсъди събраните по делото доказателства във връзка с доводите на страните, приема за установено следното от фактическа страна:

По повод постъпващи жалби срещу „А1 България“ ЕАД във връзка с размерът на начисляваните от оператора неустойки за предсрочното прекратяване на потребителски договори за електронни съобщителни услуги, КЗП образувало производство по разглеждане на случая. За целите на производството въз основа на анализ на постъпилите оплаквания бил идентифициран като основен потребителски проблем това, че заедно с уговорената максимална неустойка предприятието изисква от абонатите да заплатят и допълнителни неустойки за предоставени отстъпки от цени на планове и/или на крайни устройства. Установено било от приложените по преписката доказателства (фактури), че при предсрочното прекратяване на договора, освен неустойката в размер на три стандартни такси, операторът допълнително начислява и неустойка за предоставени отстъпки от цените на месечните такси, както и неустойка за предоставени отстъпки от цените на крайни устройства (в случаите, когато потребителят е закупил на преференциална цена и крайно устройство).

КЗП съобщила, че актуалното съдържание на неустоечна клауза на оператора в договорите е обвързано с предмета на съдената спогодба, сключена между оператора и КЗП още през 2016 г., съгласно която „Ако достъпът до Мрежата бъде спрял или абонаментът по договора за услуги бъде прекратен по инициатива или по вина на Абоната преди изтичането на Срока на ползване, определен за този абонамент, Абонатът дължи на Оператора неустойка в размер на месечните абонаментни такси, дължими за абонамента, за който Договорът се прекратява, по техния стандартен размер, без отстъпка, до изтичане на съответния Срок на ползване. Когато Абонатът е Физическо лице, максималният размер на неустойката за предсрочно прекратяване по тази клауза не може да надвишава трикратния размер на месечните абонаментни такси за услугите на срочен абонамент по техния стандартен размер без отстъпка. В тази хипотеза, в допълнение на посочената неустойка за предсрочно прекратяване Абонатът дължи на Оператора и възстановяване на част от стойността на отстъпките от абонаментните планове и от пазарните цени на крайните устройства (закупени или предоставени, на лизинг/ на изплащане). съответстваща на оставащия срок на ползване по съответния абонамент". КЗП е приела, че клаузата не е неравноправна, тъй като за абонатите, които са потребителите по смисъла на ЗЗП, клаузата предвижда една единствена неустойка с максимален праг.

След представяне от А1 България на допълнителна информация с вх.№ Ц-03-8271/29.08.2024 г. е установено, че прилага споразумението както следва: Когато абонатът е физическо лице, максималният размер на неустойката за предсрочно прекратяване по тази клауза не може да надвишава трикратния размер на месечните абонаментни такси за услугите на срочен абонамент по техния стандартен размер без

отстъпка. В тази хипотеза, в допълнение на посочената неустойка за предсрочно прекратяване абонатът дължи на Оператора и възстановяване на част от стойността на отстъпките от абонаментните планове и от пазарните цени на крайните устройства (закупени или предоставени на лизинг/на изплащане), съответстваща на оставащия срок на ползване по съответния абонамент.

От събраните в хода на производството доказателства и информация КЗП установява, че именно по този начин процедира операторът, освен уговорената в договора неустойка в размер на 3 стандартни месечни такси, операторът изисква от потребителите и допълнителни неустойки за предоставени отстъпки от цените на абонаментни планове и крайни устройства. КЗП счита, че такава неустойка в договора е уговорена само за абонатите, които не са потребители по смисъла на ЗЗП.

Позовавайки се на споразумението от 2016г. между КЗП и А1 България ЕАД (правоприемник на М. ЕАД), КЗД приема, че неустойка, представляваща „част от стойността на отстъпките на абонаментните планове и от пазарните цени на крайните устройства (закупени или предоставени на лизинг/на изплащане), съответстваща на оставащия срок на ползване по съответния абонамент." операторът е следвало и следва да прилага само за абонати, които не са потребители по смисъла на ЗЗП.

Сочи се, че КЗП е одобрила текста на споразумението с ясното съзнание, че освен трикратния размер на месечните абонаменти по техните стандартни размери без отстъпки, операторът няма право въз основа на клаузата да начислява и изисква за предсрочно прекратяване на договора каквито и да е било други неустойки от абонатите, които са потребители по смисъла на ЗЗП.

Предвид изложеното КЗП приема, че начисляването на допълнителни неустойки за отстъпки от цени въз основа на коментираната клауза на абонати, които са потребители по смисъла на ЗЗП, представлява нелоялна агресивна търговска практика, която следва да се забрани.

КЗП взема предвид, че в споразумението е предвидено за физическите лица - потребители по смисъла на ЗЗП, максималният размер на неустойката да не може да надвишава трикратния размер на месечните абонаментни такси за услугите на срочен абонамент по техния стандартен размер без отстъпки. Също така, като се има предвид, че в договора няма клауза, която да предоставя право на оператора да начислява други неустойки за предсрочно прекратяване на договора, освен предвидената по неустойка в размер на три месечни абонаментни такси за услугите на срочен абонамент по техния стандартен размер без отстъпки. В заключение прави извод, че „А1 България“ ЕАД злоупотребява с влияние, като се е възползва от позицията на по-силна страна в правоотношението си с потребителя, за да тълкува изключително в свой интерес неустоечната клауза в договора и без наличие на правно основание в допълнение към уговорения максимален размер на неустойката за физически лица- потребители, да начислява допълнителни неустойки, като по този начин дружеството налага на потребителя извъндоговорни пречки, когато последният желае да упражни правата си по договора, вкл. правото да прекрати предсрочно договора срещу заплащане на уговорената в него неустойка в максимален размер на три месечни стандартни абонаментни такси за услугите на срочен абонамент, за които договорът се прекратява. Описаните действия несъмнено е възможно да променят поведението на средния потребител по отношение на услугата, като го накарат да се откаже от решението за предсрочно прекратяване договора с оглед на прекомерно високите неустойките, от което решение потребителят иначе не би се отказал или е възможно

да не се откаже, ако операторът не прилагаше тази агресивна нелоялна търговска практика.

При горните съобщения е постановена процесната Заповед № 2593/04.09.2024г. на Председателя на Комисията за защита на потребителите.

По делото е представена административната преписка, включваща кореспонденция между КЗП и А1 България ЕАД, договори между абонати /потребители/ и А1 България ЕАД, както и копие от протокол от 21.04.2026г. по гр. д. № 12268/2014г. на СГС, ГО, I-18 състав, където е одобрена спогодба между КЗП и А1 България ЕАД, касателно стандартния размер на неустойката по типови договори за електронни съобщителни услуги, предлагани от оператора.

При така установените факти, настоящия съдебен състав на АССГ, като извърши цялостна проверка за законосъобразността на оспорения индивидуален административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК, по реда на чл. 168, ал. 1 от АПК, достигна до следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал.1 АПК, заповедта е връчена на 11.09.2024г., а жалбата е депозирана пред КЗП на 24.09.2024г. Жалбата е подадена от легитимирано лице, адресат на заповедта за забрана да се използва заблуждаваща нелоялна търговска практика, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Разгледана по същество жалбата е основателна

Заповед № 2593/04.09.2024г. е издадена от материално компетентен административен орган - Председател на Комисията за защита на потребителите.

Съгласно чл. 165, ал. 3 , т. 2 от ЗЗП Комисията за защита на потребителите е специализиран държавен орган, който има законовата компетентност да осъществява контрол върху нелоялните търговски практики. В тази насока, съобразно разпоредбата на чл. 68л, ал. 1 от ЗЗП, когато Комисията за защита на потребителите установи, че търговската практика е нелоялна, председателят на комисията издава заповед, с която забранява прилагането на търговската практика. Именно реализирайки тази си компетентност, както и в съответствие с персоналната компетентност на председателя на Комисията да налага принудителни административни мерки – чл. 4, т. б на чл. 165 от ЗЗП, административният орган издал оспорената заповед.

Заповед № 2593/04.09.2024г. е издадена при спазване на установената от закона форма, като не са допуснати съществени нарушения на административно производствените правила. Посочен е издателят на заповедта, адресатът, описано е действието, което органа е възприел като заблуждаваща, нелоялна, търговска практика. Изложени са фактическите и правни основания за издаването ѝ. Мотиви се съдържат в самата заповед. Съдът приема, че при издаването ѝ са спазени специалните административно-производствени правила по ЗЗП. Производството е образувано по жалба на потребители, по повод на която е образувана проверка. Проверяваното дружество е уведомено и е участвало в административното производство.

Съдът приема още, че заповедта е и мотивирана, въпреки възражението за противното в жалбата, включително чрез изрично посочване на търговски договори и преюдициалното за спора гр. д. № 12268/2024г. на СГС, което е мотивирало административния орган да приеме, че поведението на оспорвания съставлява нелоялна търговска практика по смисъла на закона.

Спорът в случая е правен и се свежда до правната сила на съдебно решение между

страните, тълкуване на същото и прилагането му по отношение на потребители /абонати/.

Казано по-горе бе, че с протоколно определение от 21.04.2016г. по гр. д. № 12268/2016г. СГС I-18 състав е одобрил споразумение между М. ЕАД и КЗП относно стандартния размер на неустойката по типовите договори за електронни съобщителни услуги (мобилни и фиксирани), предлагани от оператора.

Съгласно чл. 234, ал. 3 от ГПК Съдебната спогодба има значението на влязло в сила решение и не подлежи на обжалване пред по-горен съд. Съгласно чл. 297 от ГПК Влязлото в сила решение е задължително за съда, който го е постановил, и за всички съдилища, учреждения и общини в Република България, а според чл. 298, ал. 1 ГПК Решението влиза в сила само между същите страни, за същото искане и на същото основание. Спор, разрешен с влязло в сила решение, не може да бъде пререшаван освен в случаите, когато законът разпорежда друго – чл. 299, ал. 1 от ГПК.

Или с други думи казано спорът между КЗП и М. ЕАД (по настоящем А1 България ЕАД) относно пределите и размерите на неустойката, прилагана от мобилния оператор по отношение на абонати, искащи предсрочно прекратяване на договор, е решен със сила на пресъдено нещо (СПН).

Терминът СПН е наложен в доктрината от проф. Ж. С. с докторската му дисертация "Сила на пресъдено нещо в гражданския процес" от 1959 г. и там той изрично е отбелязал, че се касае не за присъждане (даване някому), а за отсъждане (нещо, което е преминало през съд). Терминът СПН бе официално наложен и утвърден в съдебната практика на административното правосъдие с ТР № 1/08.06.2001 г. по т. д. № 1/2000 г. на О. на ВАС (касаещо субективните предели на СПН) и ТР № 6/25.11.2010 г. по т. д. № 4/2010 г. на ОСК на ВАС (касаещо обективните предели на СПН). Силата пресъдено нещо е характерна само за правораздавателните актове. Тя е основен техен белег и правна последица, която ги отличава от всички други юридически актове. Три са основните нейни проявления (действия): правоустановително (чл. 168 АПК); регулиращо (чл. 177, ал. 1 АПК) и непререшаемост на разрешения спор (чл. 177, ал. 3 АПК).

Следователно М. ЕАД (вече А1 България ЕАД) и КЗП са обвързани със съдържанието на постигнатото споразумение и в частност относно съдържанието на клаузата за неустойка по отношение на абонатите (потребители). Друг е въпросът дали принципно със съдебно решение може да се заобиколи задължението по ЗЗП за изследване на въпросите за пределите на нелоялни търговски практики. Все така обаче разпоредбата на чл. 297 от ГПК задължава настоящият съдебен състав да се съобрази с постигнатото споразумение между М. ЕАД (по настоящем А1 България ЕАД) и КЗП и да не разглежда въпроса за законосъобразността на постигнатото споразумение.

Споразумението между М. ЕАД (А1 България ЕАД) и КЗП в релевантната си за делото част е както следва (л. 26, ред 29-40 и л. 27 ред 1 и 2):

Абонатът дължи на Оператора неустойка в размер на месечните абонаментни такси, дължими за абонамента, за който договорът се прекратява, по техния стандартен размер, без отстъпка, до изтичане на съответния срок на ползване.

Когато абонатът е Физическо лице, максималният размер на неустойката за предсрочно прекратяване по тази клауза не може да надвишава трикратния размер на месечните абонаментни такси за услугите на срочен абонамент по техния стандартен размер без отстъпка. В тази хипотеза, в допълнение на посочената неустойка за

предсрочно прекратяване Абонатът дължи на Оператора и възстановяване на част от стойността на отстъпките от абонаментните планове и от пазарните цени на крайните устройства (закупени или предоставени, на лизинг/ на изплащане), съответстваща на оставащия срок на ползване по съответния абонамент".

Принципно споровете по тълкуване на влязло в сила решение се разглеждат от съда, който го е постановил – чл. 251, ал. 1 от ГПК. Извън което настоящият съдебен състав намира, че в тази част използваната дума „Абонат“ има двояко значение. От една страна в първата част на споразумението с „Абонатът“ се идентифицират лица (професионалисти или търговци по см. на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП), които не са потребители по см. на ЗЗП. Във вторият абзац „Абонатът“ е уточнен, там вече е посочено изрично физическо лице – потребител по см. на ЗЗП. По тези части не се спори. Спорно е третото (последно) изречение от споразумението за кои „Абонати“ се отнася. Използваната граматическа техника „В тази хипотеза“ налага извода, че се отнася за втората хипотеза, а именно за абонатите физически лица – потребители по см. на ЗЗП. Последното е и логично с оглед предвидените правни последици при предсрочно прекратяване на договора за различните видове абонати – юридическите лица (професионалисти или търговци) дължат неустойка в размер на месечните абонаментни такси, дължими за абонамента, за който договорът се прекратява, по техния стандартен размер, без отстъпка, до изтичане на съответния срок на ползване – т.е. плащат всичко по договора без отстъпка. В този смисъл не е необходимо да се изисква от тях да заплатят и отстъпката, ползвана при покупка на устройство, т.е. така или иначе ще платят изцяло и в пълен размер услуга, която няма да ползват. Отделно от това по отношение на тези абонати ЗЗП не разпростира защитата си, съответно КЗП не е компетентна да изисква от оператора да спазва правилата на Закона.

От друга страна абонатите – физически лица и потребители по см. на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП имат като неустойка предвиден максимален размер - трикратния размер на месечните абонаментни такси за услугите на срочен абонамент по техния стандартен размер без отстъпка. Логично е тези абонати да бъдат задължени и да заплатят закупените от тях устройства, като в случая отново няма да бъде заплатена пълната цена, а възстановяват на част от стойността на отстъпките от абонаментните планове и от пазарните цени на крайните устройства, съответстваща на оставащия срок на ползване по съответния абонамент.

При горните съображения настоящият съдебен състав намира, че становището на А1 България ЕАД по отношение на „споразумението“ е правилно. Неоснователно КЗД претендират споразумението в тази част да не прилага за потребители, а само по отношение на лица, ползващи услугата в качеството на професионалисти или търговци за тяхната дейност. Такъв извод не може да се направи от съдържанието на споразумението, а и противоречи на търговската логика. Отделно от това, както бе посочено по-горе, при неясноти и спорове във връзка със споразумението, тълкуване на последното се прави не от страна по спора (КЗП в случая), а от утвърдилият споразумението съд. В този смисъл без значение е „ясното съзнание на КЗП“ при подписване на споразумението

Изхождайки от гореизложените теоретични съждения съдът намира, че Заповед № 2593/04.09.2024г. е необоснована и незаконосъобразна, поради което следва да бъде отменена. От доказателствата по административната преписка не се установява А1 България ЕАД да е действала в отклонение на подписаното споразумение, утвърдено с определение от 21.04.2016г. по гр. д. № 12268/2016г. СГС I-18 състав. По преписката не се съдържат данни мобилният оператор да е налагал неустойки в размер, по-висок от стандартния план и за по-дълго време от три месеца при предсрочно прекратяване на договори, както и по отношение на получените от потребителя стоки с намалени (промоционални) цени. Вярно е, че от представените по делото фактури се установява, че като неустойки са събирани суми, именувани като „отстъпка от цена на услуги“ и „месечни такси“, без каквото и да е обяснение за съдържанието на тези формулировки. В същите във фактурите са отразени като „количество - 1“ и не могат да бъдат свързани с конкретна предоставена стока или услуга, от което да се направи извод за нарушение на споразумението. Допълнително съмнение създава и „индексирането на договорите“, което дори и да е отразено в самите договори, може да е незаконосъобразно. В този смисъл действително е налице неяснота, а от там и засягане права на потребителите, но не за това поведение жалбоподателя е санкциониран. Административното обвинение, доколкото в случая се касае за налагане на ограничителна мярка, следва да бъде ясно и доказано предвид принципите на истинност, законност, самостоятелност и безпристрастност. Не са събрани доказателства, а от там и установена нелоялна търговска практика, изразяваща се в прилагане на агресивна търговска практика по смисъла на чл.63, пр. 4 /злоупотреба с влияние/, във вр. с чл.68и, т.4 от ЗЗП, по повод предсрочното прекратяване на договора по вина или инициатива на потребителя, като мобилният оператор да изисква от потребителя заплащане на неустойка или да изисква заплащане на неустойка в по-висок размер от уговорения максимален праг на неустойката. При този изход на спора в полза на жалбоподателят се следват разноски. Заявена е претенция за 24050 лева от които 50 лв. ДТ и 24 000 лева с ДДС адвокатски хонорар. Направено е възражение за прекомерност. Съдът намира, че възражението за прекомерност е основателно. Преди всичко съдът, позовавайки се на Решение на СЕС по дело С-438/22г., дължи преценка при определяне размера на адвокатското възнаграждение за конкретно извършената услуга и оценка на положения труд от процесуалния представител - фактическата и правна сложност на спора, броя на проведените съдебни заседания, процесуалната активност на пълномощника и обема на предоставената от него правна защита.

В рамките на образуваното съдебно производство по адм. д. № 9676/2024г. „А1 България“ ЕАД е представлявана от адвокат, за което са представени договори и доказателства за заплатеното адвокатско възнаграждение. Сумата от 24000 лева е драстично завишена от минимално предвидената в чл. 8, ал. 2, т. 10 от Наредба № 1/2004г. за този вид дела – без материален интерес, доколкото няма наложена финансова санкция и/или не се възлагат финансови тежести на жалбоподателя. От друга страна, в рамките на разглеждане на адм. д. № 9676/2024г. са проведени 3 съдебни заседания, отклонени са

неотносими за спора доказателствени искания. Както бе изложено по-горе спорът е изключително правен, при това в различна от доводите в жалбата светлина. В този смисъл съдът намира, че договореното и заплатено адвокатско възнаграждение не отговаря на изискванията на справедливост и обоснованост (чл. 36 от ЗА) и не съответства на вида и спецификата на спора, фактичката и правна сложност на делото, както и количеството извършена работа на процесуалния представител на „А1 България“ ЕАД. Не е налице основание за присъжда на сума, по-голяма от 1000 лева, съгл. чл. 8, ал. 2, т. 10 от Наредба @ 1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Все в тази връзка съдът намира, че не са налице основания за неприлагане на Наредба № 1/2004г. основавайки се на решение на СЕС от 25 януари по дело С-438/22г. От една страна съдът счита, че в случая не са представени доказателства или данни от които може да се направи извод за нарушение на чл. 101, § 1 от ДФЕС, поради което, съгласно решение от 25 януари 2024 по дело С-438/22 на Съда на ЕС не са налице основания да не бъдат приложени разпоредбите на Наредба № 1 от 9 юли 2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Най-после следва да бъде отбелязано, че основната идея, заложена в Решение на СЕС по дело С-438/22г. е отричане на неоснователното обогатяване и злоупотребата с (процесуални) права, което в случая е налице при „А1 България“ ЕАД. Предвид наличието на множество юристи (юрисконсулти) в дружеството, договор с адвокатско дружество, респ. професионален адвокат – „консултант“, и допълнително преупълномощаване на адвокат, всичко това на стойност 24000 лева, създава впечатление за злоупотреба с процесуални права.

При тези съображения съдът намира, че следва да бъде присъдено възнаграждение в размер на 1050 лева, от които 50 лева ДТ и 1000 лева адвокатски хонорар.

Така мотивиран, Административен съд-София-град, II-ро отделение, 28-ми състав, на основание чл. 172, ал. 2 от АПК

РЕШИ

ОТМЕНЯ по жалба на „А1 България“ ЕАД, ЕИК[ЕИК] Заповед № 2593/04.09.2024г. на Председателя на Комисията за защита на потребителите, като незаконосъобразна.

ОСЪЖДА Комисията за защита на потребителите да заплати на „А1 България“ ЕАД, ЕИК[ЕИК] сумата от 1050 лева, представляваща разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Р. България, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

СЪДИЯ:

